

2002-03-26

Naturvårdsverket
Viltförvaltningsenheten
Blekhölmsterassen 36
106 48 STOCKHOLM

Remiss om jaktkungörelsen (SNFS 1994:3)

(Dnr 104-3245-99)

Härmed översänds Svenska Jägareförbundets remissvar om upphävande av jaktkungörelsen och förslag om nya föreskrifter.

Oacceptabel remisstid !

Remisstid två veckor ! Ändringarna är flertaliga och betydelsefulla. Det finns inga marginalanteckningar för gjorda ändringar i förslaget till nya föreskrifter och allmänna råd. Naturvårdsverket anger istället att de bör granskas som om de vore nya i sin helhet. Detta tillsammans med det faktum att naturvårdsverket – Viltförvaltningsenheten - samtidigt skickar ut två andra remisser med korta remisstider är inte acceptabelt. De andra remisserna är

- Förslag till föreskrifter till viltskadeförordningen (2001:724) avseende undersökning, bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar samt förslag till föreskrifter avseende undersökning för rovdjursförekomst utanför samebyar; Dnr 104-1900-02 Nf; och
- Ny viltskadekungörelse; Dnr 104-2015-02 Ns.

Naturvårdsverket har arbetat med jaktkungörelsen sedan 1999; remiss hösten 2000. Mot bakgrund härav och då förslaget inte innehåller några förslag till ändringar som är absolut nödvändiga att införa med ikraftträdande per den 1 juli 2002 borde remisstiden varit betydligt längre. Under hand (muntligen) har Jägareförbundet fått besked om att längre remisstid än vad som angivits inte kan ges. En särskild inlägga med en hemställan härom har dock ingivits.

Risken är överhängande att remissinstanserna inte uppmärksammar föreslagna förändringar, vilket kan innebära att remissutfallet blir britsfälligt. Följden kan

bli justeringar efterhand, vilket vore olyckligt för alla inblandade parter.

Mot bakgrund av den korta remisstiden får det inte tolkas så att ett av Jägareförbundet okommenterat förslag innebär samtycke från förbundets sida. Det har inte funnits tid att i någon egentlig mening förankra de här avgivna kommentarerna i vare sig medlems- eller tjänstemannaled.

Begreppet jaktkungörelse utmönstras och föreskrifterna görs tredelade m.m.

Jaktkungörelsen är mycket väl etablerad både som begrepp och till sin form. Begreppet finns även inarbetat i andra myndigheters författningar. Detaljreglerna till jaktlagen och jaktförordningen återfinns idag i stort sett samlat i en enda författning; jaktkungörelsen. Mot bakgrund härav finns i princip skäl att behålla det nuvarande konceptet. Några formella regler som gör det omöjligt att använda begreppet jaktkungörelse torde inte finnas, även om denna terminologi håller på att utmönstras.

Jägareförbundet sympatiserar med tanken att göra föreskrifterna mera överskådliga för respektive berörd grupp och anser därför att den föreslagna uppdelningen tjänar sitt syfte.

Jägareförbundet föreslår dock att de tre delarna slås ihop till en föreskrift med olika kapitel. Jägare och andra avnämare får då föreskrifterna samlat i ett dokument. De flesta torde trots allt i normalfallet vara i behov av alla tre delarna i sin verksamhet. Överblickbarheten torde inte bortfalla om de tre delarna läggs ihop. Det förekommer att korsvisa överblickar måste göras, exempelvis avseende jakten i hägn.

Att de allmänna råden följer på respektive föreskrift i kursiverad stil ökar överblickbarheten på ett bra sätt.

Sammanfattning av vad Jägareförbundet anser om delar av förslaget:

- Begreppet jaktkungörelsen bör behållas. Kungörelsen bör heller inte delas upp i tre delar utan sammanföras till en sådan med tydlig kapitelindelning.
- Förbudet mot användning av patrontypen ”Dubbel Impact” tillstyrkes.
- Liksom vad avser halvautomatiska kulgevär bör även halvautomatiska- och pumprepeterande hagelgevär vara av civiltyp och tillverkade för jakt för att få användas i jakt.
- Förslaget att tillåta laddning av obegränsat antal skott i pumprepeterande hagelgevär avstyrks.
- Förslaget att tillåta användning av slug- eller brennekepatroner vid jakt efter rådjur måste bli föremål för närmare utredning.
- Förbudet att använda hagelammunition laddad med blyhagel bör korrigeras i enlighet med regeringens förslag till förändringar i förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska

- Naturvårdsverket skall absolut avvakta med att införa de nu i allmänna råd föreslagna rekommendationerna kring skjutavstånd vid jakt med hagelgevär på rådjur och gäss. Verket bör istället tillsammans med i första hand jägarorganisationerna se över hur dessa rekommendationer bör se ut och dessutom göra en översyn av ytterligare informativa åtgärder i samband härmed.
- Förslaget att i allmänt råd ange att det vid jakt med kulvapen skall användas godtagbara alternativ till bly i kulammunition avstyrks bestämt eftersom några sådana alternativ inte finns.
- En exempelsamling över klassificering av kulpatroner välkomnas.
- Jägareförbundet avstyrker förslaget att göra knipa, vigg, fasan, raphöna och korp till klass 4 vilt pga. avsaknaden av egentligt behov och jaktlig tradition.
- Naturvårdsverket måste vara tydligare vad avser tillåtna respektive otillåtna medel vid jakten.
- Förslaget att generellt tillåta ljuddämpare som helt eliminerar skottljudet avstyrks.
- Naturvårdsverket bör klargöra huruvida det är tillåtet att avliva ett vilt då det fångats i ett för viltet icke godkänt fångstmedel under tid eller omständigheter då det inte är fredat.
- Möjligheterna att använda lockfåglar - exempelvis kråka – i fångstredskap i syfte att bl.a. locka frilevande fåglar av samma art måste finnas kvar.
- Naturvårdsverket bör överväga att i bilaga till kungörelsen foga lista på samtliga godkända fångstredskap.
- Jägareförbundet föreslår att naturvårdsverket verkar för en total genomlysning av regelverket kring eftersök av vilt i samband med viltolyckor ondyrl. avseende såväl statens vilt som annat vilt. Här bör även frågor kring finansiering av eftersök vid bl.a. eftersök till följd av viltolyckor vid kollision med fordon ingå
- Naturvårdsverket måste på ett tydligare sätt än vad som är fallet idag, som styrmedel till länsstyrelserna, uttala det direkt olämpliga i dubbelregistrering av älgjakt.
- Naturvårdsverket bör inte utmönstra jaktledarens ansvar ur regelverket.

Kommentarer till naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt

3 §

Jägareförbundet har i yttrande 2001-01-09 påtalat behovet av att förbjuda hagelpatronen "Dubble Impact" och tillägget ... *syftande till att sprida en hagelsvärm med början vid vapnets mynning eller omedelbart utanför* ...synes göra det omöjligt att använda denna typ av ammunition i samband med jakt.

Tillägget anses emellertid i kombination med övrig text resultera i en tveksam

sammanblandning av komponenter och syfte.

Bestämmelsen bör formuleras om och då förslagsvis konstrueras på samma sätt som föreslagen 10 § andra stycket.

Med hagelpatron avses här en patron med röksvagt krut där hagel tillsammans med förladdningar, hylsa samt driv- och tändsats bildar en enhet, dock inte en patron som har sådan konstruktion att spridningen av hagelsvärmen fördröjs och inte påbörjas vid eller omedelbart utanför gevärets mynning.

Av 10 § andra stycket framgår att s.k. slug eller brennekepatron inte är att beteckna som kulpatron. Det anses därför vara motiverat att, i ett tredje stycke, definiera vad som avses med en - enligt föreslagen 7 § vid viss jakt tillåten - *patron med kula avsedd för sådant gevär (hagelgevär)*. Även den för hagelgevär avsedda kulladdade patronen måste rimligen vara en patron och vad som avses med en sådan bör därför klargöras.

I dagsläget förekommer, förutom fabriksladdade slug- och brennekepatroner, även s.k. Sabotammunition (kula av klen kaliber inkapslad i plasthölje), hemladdad ammunition med hemtillverkade ”slugs” samt enligt uppgift s.k. ”bultpatroner” (med en konventionell stålbult som kula). Det anses därför även vad gäller kulladdade patroner vara befogat att ställa upp krav på såväl konstruktion som prestanda.

I förslagets 12 paragraf anges att halvautomatiska kulgevär får användas vid jakt. Vapnen skall bl.a. vara av *civil typ och tillverkade för jakt*. Det bör övervägas att på lämpligt sätt införa motsvarande kriterier i bestämmelsen rörande halvautomatiska- och pumprepeterande hagelgevär.

4-5 §§

Det kan konstateras att den tidigare gällande begränsningen, att hagelgevär oavsett slag endast får användas vid jakt om det kan laddas med tre skott, har tagits bort. ”Treskottsregeln” kvarstår endast för hagelgevär med halvautomatisk mekanism (gas- eller rekylomladdande).

Pumprepeterande vapen föreslås alltså kunna laddas med obegränsat antal skott. Man kan med ett pumprepeterande vapen i praktiken avlossa skott med i det närmaste samma eldhastighet som med halvautomater. Vapentyperna bör ur detta perspektiv betraktas på samma sätt.

Jägareförbundet har inte upplevt att det finns någon efterfrågan i jägarled om att kunna ladda pumprepeterande hagelgevär med fler skott än totalt tre. Frågan har heller inte varit föremål för någon som helst diskussion mellan Naturvårdsverket och Jägareförbundet. Det finns många aspekter att väga in i den föreslagna förändringen, bl.a. det faktum att dessa vapen till skillnad mot övriga jaktvapen lär bli intressanta för kriminella element.

Jägareförbundet är därför inte berett att stödja förslaget.

7 §

Inte heller i denna fråga har Jägareförbundet upplevt några krav till förändringar från jägarhåll.

Det kan i första hand förefalla logiskt att även rådjur bör kunna få skjutas med slugs eftersom det är tillåtet vid jakt efter dovvilt, vildsvin och i vissa fall mufflon. Jägareförbundet har emellertid underhand kunnat erfara att sluganvändningen är mycket marginell i landet. På vissa håll tillåts överhuvudtaget inte användning av slug som ammunition – annat än i eftersökssammanhang - eftersom erfarenheterna av den varit dålig. De synpunkter som framkommit – även från de med stor praktisk erfarenhet av slugskytte – har snarare varit att ammunitionstypen endast har ett berättigande vid eftersök.

Frågan om att tillåta slug- eller brennekaptron vid den i stora delar av landet vanliga och omfattande jakten efter rådjur, måste bli föremål för ytterligare överväganden. I huvudsak är frågetecknen knutna till farhågor om ökade risker för skadskjutning. Det krävs bl.a. större omsorg än annars när det gäller val av slugfabrikat eftersom träffbilderna kan skilja väsentligt. Att anmärka i sammanhanget är vidare att ett hagelgevär normalt inte är utrustat med något riktmedel som kan justera den sneda träffbild som inte är ovanlig. Skytte med slugs mot löpande djur kräver dessutom - oavsett vapentyp - en helt annan framförhållning än vid det normala kulskyttet. Vid skytte med slug i kombinationsvapen kan det slutligen skilja avsevärt mellan träffbilden för kulpatronen och slugpatronen.

Informationsarbetet vid ett införande av en eventuell möjlighet att jaga med slug efter rådjur kommer att bli mycket omfattande och kräver tid för genomförande.

Det saknas jaktlig tradition att skjuta med här aktuell ammunition och behovet för jakt torde kunna ifrågasättas. Jägareförbundet är därför inte i dagsläget berett att stödja förslaget.

9 §

Regeringen har i förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, föreslagit bl.a. (§ 14 c) att *ammunition som innehåller blyhagel inte får användas vid jakt på våtmarker*. Förordningen har ännu inte trätt ikraft men kan - enligt information inhämtad från berört departement - förväntas göra det redan i april.

Mot bakgrund härav anser Jägareförbundet det både naturligt och lämpligt att här aktuell bestämmelse (9 §) justeras i enlighet med regeringens förslag till regelverk.

Som riksdagen och miljöutskottet konstaterat i Miljöprop. 1997/98:145 respektive betänkande 1998/99: MJU6 är blyhagelproblematiken vid jakt framför allt ett våtmarksproblem.

Övergången till s.k. alternativ ammunition är ur många aspekter komplicerad. En viktig aspekt är att skapa förståelse bland jägarna för övergången till alternativa hagelsorter. Denna process tar tid. Genom den här föreslagna förändringen skulle regelverket kring ammunition laddad med blyhagel bli enhetligt och på ett annat sätt än vad som är fallet idag vinna jägarnas förtroende. Att hagelammunition av bly inte skall användas i våtmarker är idag självklart. Däremot är det inte angeläget vid kustjakten eller vid den fastmarksanknutna jakten utom våtmark.

Enligt Jägareförbundets bestämda uppfattning bör bestämmelsen korrigeras på här föreslaget sätt.

Allmänna råd

Naturvårdsverket framhåller i de allmänna råden att skjutavståndet vid jakt med hagelgevär efter rådjur och gäss inte bör överstiga (20 m).

Jägareförbundet ställer sig i grunden positiv till tanken med ”rekommendationer” kring hagelvapen användningen. Dessa kan ges i allmänna råd eller på annat lämpligt sätt. Frågeställningen är dock ur flera hänseenden tämligen komplex och rör skillnader mellan användning av ammunition av bly resp. stål, hagel av olika grovlekar, rikoschettrisker m.m.. Dessutom överensstämmer inte det föreslagna med de uppgifter som följer av vare sig jägarexamenslitteraturen eller de prov som följer av naturvårdsverkets Allmänna råd för jägarexamen 99:5.

Jägareförbundet anser att naturvårdsverket absolut skall avvakta med att införa de nu föreslagna rekommendationerna för att istället tillsammans med i första hand jägarorganisationerna se över hur dessa rekommendationer bör se ut och dessutom göra en översyn av ytterligare informativa åtgärder i samband härmed.

På i stort sett samma grunder och mot bakgrund av att Jägareförbundet inte ansett sig i nuläget kunna tillstyrka ett införande av en möjlighet att använda slugs vid jakt efter rådjur, bör de allmänna råden avseende sluganvändningen tillsvidare utgå.

Naturvårdsverket föreslår en allmän rekommendation innebärande att då godtagbara blyfria alternativ hagelammunition finns att tillgå sådan bör användas. Detta kan i princip kvarstå, dock bör begreppet ”blyad ammunition” utgå och ersättas av något annat eftersom begreppet är oklart.

10 §

Andra stycket sista meningen bör kunna utgå och istället regleras på lämpligt sätt i förslaget 3 §.

13 §

Här anges ”i gryt”. Mot bakgrund av lydelsen i 16 § jaktförordningen torde det istället stå ”under jord” (jfr förslaget § 18). Fortfarande kan ifrågasättas på vilket sätt man kan tänkas ha användning av ett enhandsvapen vid kaninjakt under jord.

Allmänna råd

Naturvårdsverket anger ”Vid jakt med kulgevär bör blyfri ammunition användas om det finns godtagbara blyfria alternativ för aktuell jakt och –vapen” (understryk. av Jägareförbundet).

Enligt Jägareförbundets bestämda uppfattning måste det allmänt rådet – som dessutom haltar något ur ett språkligt perspektiv - utgå. Något godtagbart alternativ till bly i kulammunition finns idag inte, vilket även naturvårdsverket framhållit i olika sammanhang (bl.a. i yttrande till regeringen 2000-09-20 Dnr 413-4208-00). Fakta i frågan är väl kända för verket och behöver inte återges här. ”Oinvidga” i problematiken kring bly i kulpatroner invaggas här i tron att det finns godtagbara blyfria alternativ, när så icke är fallet.

16 §

Här anges att en exempelsamling över klassificering av kulpatroner bifogas i särskild publikation. Menas här en bilaga till aktuell föreskrift eller en fristående särskild publikation?

En sådan exempelsamling välkomnas för övrigt.

17 §

Naturvårdsverket förslår att göra knipa, vigg, fasan, raphöna och korp till klass 4 vilt.

Trots att kulor i klass 4 har prestanda nog att på ett adekvat sätt döda här uppräknade viltarter ifrågasätter Jägareförbundet det föreslagna. Om det inte finns några egentliga skäl bör den jaktliga traditionen vägas in; Jägareförbundet har i här aktuellt avseende inte upplevt någon efterfrågan från jägarled. Det finns ingen sådan tradition att jaga vare sig knipa, vigg, fasan eller raphöna med kulvapen över huvudtaget.

Jägareförbundet har heller inte erfarit någon efterfrågan i här aktuellt avseende. Om Naturvårdsverket trots allt beslutar sig för att införa av verket föreslagna arter som ”klass 4 vilt” kan den jaktliga traditionen helt läggas åt sidan och verket bör då även rimligen införa även kricka, bläsand m.fl. arter där prestanda i klass 4 är tillräcklig. Då finns åtminstone en logisk förklaring till artuppräknningen i klass 4.

Jägareförbundet avstyrker här föreslagen förändring.

20 §

Det synes inte som att det i lag ges någon definition vad avser begreppet ”tätbebyggt område”. Begreppet återfanns tidigare i 6 § Plan- och bygglagen. Denna bestämmelse finns dock inte kvar, varför naturvårdsverket bör överväga en annan terminologi.

21 §

Föreslaget andra stycke anges redan i naturvårdsverkets föreskrifter om jägarexamen, varför texten bättre passar in som upplysning i ett allmänt råd. Det allmänna rådet bör även kompletteras med upplysning om att innehavstillståndet (licens) skall avse ”ändamål jakt”.

Vidare bör den jakt med luftgevär som framgår av förslagets tredje stycke på sätt som gäller idag knytas till den jakt som bedrivs av den som jagar efter särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Något behov av eller skäl till att frångå detta har inte framkommit.

22 §

Bestämmelsen bör utformas på så sätt den även möjliggör återfångst av förrymt vilt från hägn. Något formellt ”uppdrag” av länsstyrelse torde inte föreligga i sådana fall.

23 §

Aktuell bestämmelse är oerhört central för den jaktliga utövningen och måste därför vara så tydlig som möjligt.

Bestämmelsens utformning - som den är föreslagen - gör att det är i det närmaste omöjligt för den enskilde jägaren att få klarhet i vilka jaktmedel och metoder som är tillåtna respektive otillåtna. Den av regeringen nyligen införda bilaga 5 i jaktförordningen är närmast obegriplig för den som inte dessutom är väl invigd i de bakomliggande EG-direktiven.

Jägareförbundet är medvetet om att en grundläggande författningsskrivningsprincip är att undvika att ta in eller formulera om andras – i detta fall jaktförordningens - bestämmelser. Naturvårdsverket måste dock i detta fall till viss del bortse från detta och göra delar av bestämmelsen till en s.k. *upplysningsparagraf med upprepning*. Detta torde vara fullt möjligt (jfr Statsrådsberedningens handbok i författningsskrivning)

Ljuddämpare

Naturvårdsverket föreslår vidare att vapen vid jakt får förses med en anordning som reducerar vapnets skottljud (exempelvis ljuddämpare). Här anges inte längre någon decibelgräns – tidigare 125 dBC peak - mätt 30 m från vapnets mynning i skjutriktningen.

Jägareförbundet ställer sig som framgått av tidigare remissvar positiv till ljuddämpare i såväl jakten som skyttet. Detta mot bakgrund av bl.a. hälso- och miljöskäl. Jägareförbundet är dock i dagsläget inte berett att ställa upp bakom en generell tillåtlighet till en helt tyst jakt.

Tillståndsgivningen vad avser ljuddämpare är idag synnerligen restriktiv från polisens sida. Möjligheterna att övertyga regeringen och rikspolisstyrelsen om att tillåta ljuddämpare i större utsträckning än vad som idag är fallet torde bli klart mindre med den föreslagna lydelsen än om den nuvarande kvarstår. Detta och andra frågor kring ”tyst jakt” bör utredas närmare innan den nu gällande bestämmelsen ändras.

Jägareförbundet avstyrker således föreslagen ändring vad avser ljuddämpare.

Användning av levande vilda däggdjur

Levande vilda däggdjur används inte enligt svensk jakttradition i syfte att locka eller mota vilt. Fångade levande vilda däggdjur skall antingen omedelbart släppas ut ur fångstredskapet eller avlivas. EU:s regelverk synes inte kräva ett införande av en bestämmelse med här aktuella lydelse. Mot bakgrund härav framstår förslaget som en onödig överreglering som fäster ljus på ett ”icke-problem”.

Andra meningen i första stycket bör därför lämpligen utgå.

Bestämmelsen leder även läsaren fel i så motto att man kan tro att användning av levande lockfåglar är tillåten, vilket ej blir fallet om verkets förslag till ny jaktkungörelse blir verklighet.

25 §

I andra stycket används återigen begreppet ”tätbebyggt” område; se kommentar ovan 20 §.

Här torde ett syftningsfel ha insmugit sig. Fångst torde sällan ske i syfte att enbart transportera ett vilt ?! Syftet torde vara annat, men en konsekvens kan bli att vilt måste transporteras; bör korrigeras.

26 §

Naturvårdverket föreslog i samband med förra remissen att området där det skall vara tillåtet att använda fotsnara för rödräv skulle utökas till att omfatta även hela det s.k. septemberjaktområdet för älg. Verket har nu backat från detta förslag och bestämmelsen står nu oförändrad i förslaget.

Fotsnara för fångst av rödräv är ett av de bäst utprovade fångstredskapen som testats inom den fälttestverksamhet som bedrivits i samråd mellan naturvårdsverket och statens veterinärmedicinska anstalt. Fångstredskapet har därefter – i enlighet med bestämmelserna i 11 § jaktförordningen – godkänts som fångstredskap efter samråd mellan naturvårdsverket och Jordbruksverket. Erfarenheterna av den praktiska användningen av fångstredskapet är entydigt positiva.

Statens veterinärmedicinska anstalt har sedan redskapet godkändes genomfört ytterligare prövning av detta. Även denna prövning har visat att redskapet är korrekt utformat och att fångstmetoden ur djurvänlighetssynpunkt är invändningsfri liksom att felfångster av djur av andra arter inte förekommer.

Mot bakgrund härav finns inga egentliga skäl till att inte utöka det tillåtna området för användning av fotsnara för fångst av rävar på tidigare av naturvårdsverket föreslaget sätt. Att ett i övriga delar av Norrlandsområdena tillåtet fångstredskap inte skulle vara lämpligt i nu ifrågakommande områden är svårt att förstå.

28-29 §§

Felfångst under tillåten jakttid

I Naturvårdsverkets förteckning över godkända fångstredskap (dnr 417-1300-99 Nf) anges under rubriken *för fångst av* de djurarter för vilka varje redskap är godkänt, dvs. den eller de arter som får fångas med respektive fälla. Varje redskap är alltså testat och godkänt för den eller de arter som anges och får därmed användas endast för fångst av den / dessa.

Då så nu är fallet kan konstateras att det inte finns något levandefångstredskap godkänt för fångst av mård och inte heller något redskap – vare sig dödande eller för levandefångst – godkänt för iller. Levandefångst av mård och fångst av iller är således – med utgångspunkt från bestämmelserna i 11 § jaktförordningen och 64 § jaktkungörelsen - inte tillåten.

Om exempelvis iller fångas i ett för mink avsett och typgodkänt redskap bör detta rimligen rubriceras som ”felfångst”. Att vid användande av dödande redskap ta hand om en genom sådan ”felfångst” dödad iller kan rimligen inte anses vara olagligt. Om iller fångas i ett för mink godkänt levandefångstredskap blir däremot situationen en annan. Djuret har fångats i ett för arten icke godkänt fångstredskap och det finns i princip två handlingsalternativ; frisläppande eller avlivning.

Av 65 § jaktkungörelsen framgår att fredat vilt som fångats skall frisläppas om det är oskadat. Bestämmelsen blir tillämplig om illern fångats i ett levandefångstredskap under tid då mink men inte iller är tillåten. Den är fredad och skall därför släppas fri. Om fångsten sker under den för iller gällande allmänna jakttiden uppkommer däremot frågan om vad som är ett korrekt agerande. Förhållandet faller utanför bestämmelsen i 65 § kungörelsen – djuret är inte fredat – men samtidigt har det fångats i ett redskap typgodkänt endast för annan art.

Samma problem uppstår om mård, då den är tillåten för jakt, fångas i exv. ett för grävling godkänt levandefångstredskap. Om en sådan ”felfångad” mård kan avlivas, trots att fel redskap använts, måste kravet på att använda endast för respektive art godkända redskap anses sakna betydelse i praktiken.

Felfångst kan ske även i andra sammanhang än de ovan exemplifierade.

Naturvårdsverket bör klargöra huruvida det är tillåtet att avliva ett vilt då det fångats i ett för viltet icke godkänt fångstmedel men under tid eller omständigheter då det inte är fredat.

Särskilt om användning av lockfåglar i fångstredskap i syfte att locka frilevande fåglar av samma art.

Förslaget till ny jaktkungörelse innehåller ingen bestämmelse motsvarande nuvarande 66 § jaktkungörelsen. Ett uttryckligt undantag i förhållande till 12a § första stycket jaktförordningen måste till. Den föreslagna lydelsen av 23 § innehåller inget sådant. Härigenom skulle bl.a. möjligheten att använda fångade kråkor och skator som lockfåglar i fångstredskap försvinna liksom möjligheten att använda levande lockmedel (tamduva) vid fångst av duvhök.

Jägareförbundet anförde i samband med den tidigare remissen såvitt här är av intresse följande

Användandet av levande lockmedel har en lång tradition och en berättigad fråga är varför sådan fångstverksamhet nu helt plötsligt är så tveksam att den skall förbjudas. Har levande lockfåglar kommit till skada? Har någon av domstol dömts för djurplågeri för vanvård av lockfåglar? Har det bedrivits forskning som påvisar lockfåglarna lider? Så vitt känt är så inte fallet och förslaget synes därför vara illa grundat.

I sammanhanget bör också noteras att ett flertal fångstredskap av naturvårdsverket testats och typgodkänts för användande i kombination med levande lockmedel. De lockfåglar som används i för ändamålet godkända fällor har alltid skydd för väder och vind, fri tillgång till mat och vatten, kan ej skadas av de djur som fångas i fällan samt byts ut ofta.

Kråkor och skator fångas effektivast i fälla med levande lockfågel; annan jakt är klart mera ineffektiv i jämförelse. Betning med annat än levande lockfågel fungerar inte tillnärmelsevis lika väl. Försök med artificiella lockfåglar har genomförts och visat sig vara resultatlösa. Viktigt att notera i sammanhanget är att möjligheterna att jaga kråka för åtel med animaliskt avfall är ytterst begränsade genom jordbruksverkets föreskrifter på området. Möjligheten att använda bandspelare med inspelade kråkskrän vid jakt med uvbulvan har för några år sedan undanröjts av naturvårdsverket.

Fältviltets – raphöns, fasaner, hare - livsbetingelser har försämrats drastiskt med det moderna sättet att bedriva jordbruk, ökad bebyggelse, vägar och andra kommunikationer som breder ut sig m.m. Fältviltet har fått se sina naturliga biotoper förstörda eller kraftigt minskade genom bl.a. utdikning och besprutning. Minskad tillgång till skyddsvegetation och ökad exponering vid födosök har lett till ökad risk för predation av framförallt skator, kråkor och duvhök. Möjligheter måste således ges att effektivt begränsa predationen för att gynna fältviltets livsbetingelser i det moderna jordbrukslandskapet. Lokalt kan bekämpningen av predatorerna ge god effekt. Det bör heller inte bortses från att även ej jaktbara fågelarters bon plundras på ägg och ungar av kråkfåglar.

Fångst av räv, grävling och duvhök med hjälp av levande lockmedel (tamduva) bedrivs sannolikt i förhållandevis ringa omfattning i Sverige. Tillståndshavarna bedriver dessutom nästan undantagslöst organiserad jakt- och viltvård. Majoriteten av tillståndshavarna bedriver utsättningsverksamhet och jakten torde i flera fall ge en icke oväsentlig inkomst. Möjligheten att fånga och borttransportera duvhök är en förutsättning för att nå godtagbara resultat och ett förbud att använda levande lockmedel skulle därmed påverka såväl fastigheternas verksamhet som viltvården ytterst negativt.

Följden av detta innebär att nuvarande 66 § skall kvarstå oförändrad. Det gäller därmed även paragrafens andra stycke, som lyder enligt följande.

Fåglar samt hare som fångats under tillåten jakttid får hållas i vilthägn under hela året för att användas i avelssyfte.

Om den nu gällande bestämmelsen slopas försvinner den generella möjligheten att infånga exempelvis fasaner för avelsändamål. Av bestämmelserna om vilthägn nedan framgår att det även framgent avses vara möjligt att hålla fåglar i hägn, men frågan är hur naturvårdsverket tänkt sig att dessa skall hanteras. Skall avelsfåglarna hållas inne hela året ?

I de fall uppfödning- och utsättningsverksamhet bedrivs släpps vanligtvis kycklingar / ungfåglar under sommaren. Under hösten / vintern bedrivs jakt och efter jakten (december – mars) fångas (med tillstånd enligt 31 § jaktförordningen) avelsfåglarna in. Det kan röra sig om fåglar som kläckts naturligt eller om tidigare utsatta fåglar som inte fällts under jakt. Det största antalet fångade fåglar utgörs av hönor och ofta byts fåglar mellan olika egendomar för att motverka inavel. Under våren infaller värpperioden och äggen tas om hand för kläckning. I slutet av eller omedelbart efter värpperioden släpps avelsfåglarna ut och de har då hållits i fångenskap endast under någon månad. Alla viltuppfödare är medvetna om att fåglarna mår bäst av att leva i frihet och målsättningen är därför att hålla dem instängda så kort tid som möjligt. Ett slopande av den aktuella bestämmelsen skulle emellertid omöjliggöra ett sådant förfaringsätt.

Nu gällande 66 § i sin helhet utgör ett undantag från bestämmelsen i 12a § första stycket jaktförordningen. Om paragrafens andra stycke slopas skulle den i jaktförordningen fastlagda grundregeln – att vilt som fångats vid vittjningstillfället antingen skall avlivas eller återges friheten – gälla, om inte Naturvårdsverket enligt 12a § tredje stycket i det enskilda fallet medger undantag från första stycket. Naturvårdsverket skulle årligen komma att behöva hantera ett stort antal ansökningar avseende fångst av fältfågel.

Jägareförbundet anser således att nuvarande 66 § jaktkungörelsen måste infogas i förslaget till ny kungörelse.

Naturvårdsverket bör överväga att i bilaga till kungörelsen foga lista på samtliga godkända fångstredskap.

32 §

Enligt 34 § jaktförordningen gäller naturvårdsverkets föreskriftsrätt endast älg och hjort då de skadats av någon annan orsak än påskjutning och med anledning härav dött eller avlivats under *fredningstid*. Även om naturvårdsverket inte uttalar det uttryckligen, tillämpas föreskrifterna praxisvis - i avsaknad av andra tydliga regler - även under icke fredningstid. Jaktkungörelsen har härvidlag givits någon slags generell tillämplighet; vilket om inte annat framgår av verkets allmänna råd rätten till fälld älg och fallvilt av älg 96.2 s. Dessa och andra väl kända juridiska tveksamheter – tex. underrättelseskyldighetsproblematik då fastighetsgränser passeras- kringgårdar således regelverket kring eftersök i här aktuella situationer (i huvudsak viltolyckor med fordon). Vildsvinet har här även tillkommit som ett vilt som inte är statens men som icke desto mindre torde föranleda särskild reglering i föreskrift.

Jägareförbundet föreslår istället att naturvårdsverket erforderligt sätt verkar för en total genomlysning av regelverket kring eftersök av vilt vid viltolyckor o.dyl.; såväl statens vilt som annat vilt. Här skall givetvis även frågor kring finansiering av eftersök vid bl.a. eftersök till följd av viltolyckor vid kollision med fordon ingå.

Mot bakgrund härav avstår Jägareförbundet att kommentera här föreslagna förändringar.

Övergångsbestämmelser

I inledningen till bestämmelsen kvarstår en rest från förra remissomgången angående kunskapsprov för användning av fångstredskap som skall tas bort.

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare

3 §

Bestämmelsen skulle vinna betydligt i klarhet utan att förlora sin betydelse om begreppet ”genom naturlig utbredning” togs bort. Onödiga tveksamheter kring arterna vildsvin, dovhjort, fasan, kanadagås, fälthare m.fl. arter skulle då undanröjas.

Begreppet ”vildsvinskorsning” bör ersättas med begreppet ”korsning mellan tam- och vildsvin”. Resultatet av ett vildsvin som paras med ett annat vildsvin är ett vildsvin.

I andra stycket måste rimligen ordet ”eller” mellan orden ”fångenskap” och ”hållits” ersättas med ett kommatecken.

5 §

Begreppet ”jaktbara fågelarter” är mindre väl valt och bör ersättas med fåglar som får jagas med stöd av jaktlagstiftningen eller något annat.

6 §

Mot bakgrund av vad som föreslås följa av 25 § i föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt bör här aktuellt vilt endast få släppas ut på plats där berörd markägare och jakträttshavare lämnat sitt medgivande.

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om administration av jakt efter älg, kronhjort och stora rovdjur m.m.

5 §

Begreppet deltagande känns inte helt adekvat. Måhända bör begreppet ”i området ingående” eller annat lämpligt användas i stället.

8 §

Jägareförbundet vill här åberopa det förbundet framförde i samband med förra remissen.

Regeln inklusive det allmänna rådet har till uppgift att reglera det förhållningssätt länsstyrelsen skall ha till registrering av älgjakten då mer än en nyttjanderättshavare jagar inom ett och samma område på renbetesfjällen i Jämtlands län, inom området ovanför odlingsgränsen och i Malå sameby i Västerbottens län samt inom området ovanför lappmarksgränsen i Norrbottens län.

Jägareförbundet avvisar som utgångspunkt systemet med dubbelregistrering.

Rätten till jakt regleras i jaktlagen (1987:259) och rätten att bedriva rennärning i rennäringslagen (1971:437). Av denna lagstiftning följer att rätten till jakt i princip följer äganderätten till marken, men att den som är medlem i sameby har rätt att jaga på *utmark* inom de delar av byns betesområde som hör till lappmarkerna, när renskötsel är tillåten där. Samebymedlems rätt att jaga gäller både på statlig och privat mark. Vad som ligger i begreppet utmark är oklart, vilket är en starkt bidragande orsak till konflikter mellan befolkningsgrupperna i aktuella områden.

Samebmedlems rätt till jakt, och överhuvudtaget jakten i här aktuella områden, är juridiskt komplicerade frågeställningar och några möjligheter att belysa dessa här föreligger inte. Det är dock så att länsstyrelsen ansvarar för den regionala tillämpningen av rennäringslagen och jaktlagen. Det är således respektive länsstyrelse som beslutar i ärenden rörande den s.k. dubbelregistrering.

Problemen med dubbelregistreringen har tagits upp i olika sammanhang genom åren. Frågan har även prövats rättslig (RÅ 1992 ref 14). Riksdagens revisorer har nyligen i en informationsrapport (1999/2000:2) granskat den s.k. avvitringsens genomförande och konsekvenser i Norr- och Västerbotten. I rapporten tas bl.a. upp frågeställningar kring dubbelregistreringen av älgjakten. Revisorerna konstaterar att konflikterna mellan skilda befolkningsgrupper i aktuella områden främst gäller vilka rättigheter som kan knytas till fastigheterna samt hur länsstyrelserna tillämpar jakt- och rennäringslagen.

Naturvårdsverket är bundna av de lagar som föreligger på området. Att kunna förbjuda dubbelregistrering torde innebära att förändring i lag måste göras. Verket har dock en möjlighet att genom 12 § jaktkungörelsen och dess allmänna råd lägga upp riktlinjer för eventuell dubbelregistrering avseende älgjakten med bl.a. en god älgförvaltning som målsättning. Så görs också till viss del. Naturvårdsverket måste dock på ett än mer tydligt sätt än vad som görs i dag, som styrmedel till länsstyrelserna uttala det direkt olämpliga i dubbelregistrering av älgjakt. Olämpligheter som förutom i konflikterna kring rättighetsfrågor bottnar i bl.a. ett säkerhets- och viltförvaltningsperspektiv. Det måste anses vara mycket olämpligt att såväl renägande samer som Ortsbojaktlag kan bedriva jakt samtidigt på samma marker. Dessutom kan befaras negativa konsekvenser för älgförvaltningen när olika parter utan fungerande samordning och kanske olika synsätt på älgförvaltningen jagar på samma område.

Naturvårdsverket bör dessutom i stort verka för att dubbelregistreringen försvinner som företeelse.

Denna Jägareförbundets uppfattning kvarstår.

Allmänna råd

Registrering av älg- och kronhjortsskötselområden

Älgskötselområde

Egentligt licensområde s.k. A-licensområde

Här anges att ett A-område "bör" vara av sådan storlek att det medger en avskjutning av minst en vuxen älg. 33 § jaktlagen anger här "skall". Det allmänna rådet förvirrar här i onödan.

Andra stycket andra meningen bör lyda: ”Om området består av flera delområden bör *som regel* åtminstone ett av dessa...”. Motivet för detta är att det i vissa starkt splittrade områden är önskvärt att skapa en A-registrering istället för många B-registreringar, även om inte minst ett av områdena uppfyller kravet som gäller för A-registrering. Således ges en vidare öppning för möjligheterna att göra undantag från huvudregeln.

10 §

Här bör måhända läggas till att älgavgiften tillförs länets älgvårdsfond enligt 52 § jaktförordningen.

22 §

Jägareförbundet kan konstatera att Naturvårdsverket i förslaget utmönstrat den nu gällande 23 § i jaktkungörelsen angående jaktledarens ansvar. Såvitt går att förstå blir det framdeles upp till respektive länsstyrelse att besluta om eventuella sådana villkor. Detta är olyckligt. Risker är överhängande att det skapas otydligheter avseende jaktledarens ansvar/skyldigheter.

Nuvarande 23 § i jaktkungörelsen är den enda plats i jaktlagstiftningen där jaktledaren överhuvudtaget nämns. Bestämmelsen ger vägledning kring vad som kan anses vara jaktledarens ansvar. Jägareförbundet är därför av den bestämda uppfattningen att förslaget skall omfattas av en bestämmelse rörande en så central fråga som jaktledarens ansvar.

Jägareförbundet vill i sammanhanget hänvisa till vad förbundet anförde i förra remissen

Frågeställningar rörande jaktledarens ansvar är ofta förekommande. Nuvarande 23 § i kungörelsen uppfattas av såväl licensföreträdare, jaktledare och jägare som tämligen svårgripbar. Det är därför mycket viktigt att regeln blir så tydlig som möjligt. Den föreslagna regeln i 28 § upplevs inte som ett steg i rätt riktning vad avser tydligheten. Nu gällande uppdelning i punkter 1-6 i 23 § är mera tydlig i sin struktur än den föreslagna nya ordningen.

Det måste tydligt åtskiljas vad som är ett jaktledaransvar och vad som ankommer på annan, exempelvis företrädare för licensområde.

Det anges i regeln att vid licensjakt efter älg osv, ”skall ansvarig jaktledare vara utsedd vid varje jakttillfälle.” Detta har sin motsvarighet i nu gällande 23 §. En vanligt förekommande fråga är huruvida det är exempelvis företrädaren för licensområdet som ansvarar för att jaktledare är utsedd, och således kan utpekas som straffrättsligt ansvarig om så icke sker. Detta kan i praktiken vara svårt att bevaka för en sådan företrädare. Måhända skulle regeln i nu aktuellt hänseende formuleras på följande sätt:
Licensjakt efter älg eller kronhjort liksom jakt efter älg eller kronhjort

inom älg- eller kronhjortsskötselområde får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle. Detta för att i någon mån tydliggöra att det är den/de som jagar älg och kronhjort utan att jaktledare är utsedd som bryter mot en bestämmelse för jakten. Att vid licensjakt jaga utan att jaktledare är utsedd skulle kunna innebära att ett jaktbrott är för handen (jfr 43 § 1. jaktlagen). Motsvarande möjlighet att ”bestraffa” den som inte följer här diskuterad regel inom ett älg- eller kronhjortsskötselområde synes dock saknas eftersom sådan jakt inte utgör licensjakt (jfr 3 och 4 §§ jaktförordningen).

Det anges vidare att jaktledaren före jaktens början *noga skall förvissa sig om att samtliga jakttagare är väl förtrogna med de regler som gäller för jakten, exempelvis förbjudna skjutriktningar, och om skyldigheten att följa dessa regler. Begreppet de regler som gäller för jakten framstår som alltför ofullständigt. Det anges dessutom att jakttagarna är skyldiga att följa dessa regler. På vad grundas denna skyldighet ? Begreppen *noga skall förvissa sig om* och *förtrogna* är ett komplicerat sätt att beskriva det som egentligen är avsikten, nämligen skyldigheten för jaktledaren att informera jakttagarna.*

I tredje stycket anges ett antal bestämmelser om vilka det skall erinras om i information som i förekommande fall riktas till företrädare för licensområden och skötselområden. Här kompliceras det hela. Är det som anges i detta stycke skyldigheter för jaktledaren eller för ovan angivna företrädare? 28 § synes närmast vara tänkt att reglera skyldigheter för jaktledare. Är det jaktledaren som skall tillse att anmälan om jaktresultat och inbetalning av älgavgift enligt 52 b § jaktförordningen sker ? I 52 b § talas om jakträttshavaren.

I fjärde stycket anges ytterligare moment som det skall erinras om. Vem skall göra det; Länsstyrelsen, företrädare för ett licens- eller skötselområde eller jaktledare ?

Bestämmelsen skulle i stället kunna utformas som följer:

Följande villkor skall gälla vid licensjakt efter älg eller kronhjort liksom vid jakt efter älg eller kronhjort inom älg- eller kronhjortsskötselområden.

1. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle
2. Ansvarig jaktledare svarar för att sådana sambandsbestämmelser tillämpas under jakten som förhindrar att flera djur fälls än som tilldelats eller att avskjutningsföreskrift åsidosätts.
3. Jaktledaren skall före varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt skall kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 §

andra stycket jaktförordningen. Jaktledaren skall vidare om så behövs fullgöra den underrättelseskyldighet som följer av 28 § andra stycket jaktlagen.

4. Jaktledaren skall före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om avskjutningsföreskrifter, sambandsbestämmelser, förbjudna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren skall vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och att ha löst jaktkort (viltvårdsavgift).

5. Jaktledaren skall informera varje jaktdeltagare om han bör vara ansvarsförsäkrad, bära bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han årligen före jakten bör ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter älg respektive kronhjort.

Det som följer nedan bör brytas ut och regleras i en egen bestämmelse (28 b §).

I licensen skall erinras om de bestämmelser som gäller för eftersöksplikt enligt 28 § första stycket jaktlagen, om underrättelseskyldighet enligt 28 § andra stycket jaktlagen, om användning av hund enligt 16-17 §§ jaktförordningen samt om anmälan av jaktresultat och inbetalning av älgavgift enligt 52 b § jaktförordningen.

Det som anges i det föreslagna allmänna rådet avseende jaktledarens ansvar när det gäller jakt efter älg eller kronhjort är således införlivat i regeln, vilket torde kunna medföra att det allmänna rådet kan utgå.

Allmänna råd

Licensjakt efter älg och kronhjort

Jakttider

I tredje stycket regleras älg- och kronhjortsskötselområde. Rubriken är licensjakt !

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Sven-Åke Andersson
Generalsekreterare

Håkan Weberyd
Förbundsjurist

